

Pamięci pocztowców

Za kilka dni mija kolejna rocznica zakończenia II wojny światowej. Artykuł ten chcemy poświęcić polskim pracownikom poczty w Generalnym Gubernatorstwie (GG).

By przybliżyć czytającym czasy, o których jest mowa, musimy przedłożyć kilka faktów z historii. Już 26 października 1939 r. w Warszawie zostało wydane i ogłoszone w „Dzienniku rozporządzeń Generalnego Gubernatora dla okupowanych polskich obszarów” (il. 1.) „Pierwsze rozporządzenie o odbudowie Administracji okupowanych polskich obszarów” oraz „Rozporządzenie o odbudowie wymiaru sprawiedliwości w Generalnym Gubernatorstwie”.

— 1 —

Verordnungsblatt des Generalgouverneurs für die besetzten polnischen Gebiete

Dziennik rozporządzeń
Generalnego Gubernatora dla okupowanych polskich obszarów

1939	Ausgegeben zu Warschau, den 26. Oktober 1939 Wydano w Warschau (Warszawie), dnia 26 października 1939 r.	Nr. 1
------	---	-------

Tag Dzień	Inhalt / Treść	Seite Strona
26. 10. 39	Proklamation des Generalgouverneurs Proklamacja Generalnego Gubernatora	1 1
26. 10. 39	Erste Verordnung über den Aufbau der Verwaltung der besetzten polnischen Gebiete Pierwsze rozporządzenie o odbudowie Administracji okupowanych polskich obszarów	3 3
26. 10. 39	Verordnung über den Aufbau der Rechtspflege im Generalgouvernement Rozporządzenie o odbudowie wymiaru sprawiedliwości w Generalnym Gubernatorstwie	4 4
26. 10. 39	Verordnung über Sicherheit und Ordnung im Generalgouvernement Rozporządzenie o bezpieczeństwie i porządku w Generalnym Gubernatorstwie	5 5
26. 10. 39	Verordnung über die Einführung der Arbeitspflicht für die polnische Bevölkerung des Generalgouvernements Rozporządzenie o wprowadzeniu obowiązku pracy dla ludności polskiej Generalnego Gubernatorstwa	5 5
26. 10. 39	Verordnung über die Einführung des Arbeitszwangs für die jüdische Bevölkerung des Generalgouvernements Rozporządzenie o wprowadzeniu przymusu pracy dla ludności żydowskiej Generalnego Gubernatorstwa	6 6
26. 10. 39	Verordnung über das Schächtverbot Rozporządzenie o zakazie uboju rytualnego	6 6
26. 10. 39	Verordnung über Ein- und Ausreisewilligungen für das Gebiet des Generalgouvernements Rozporządzenie o zezwoleniach na wjazd i wyjazd dla obszaru Generalnego Gubernatorstwa	7 7
26. 10. 39	Verordnung über die Herausgabe von Druckerzeugnissen Rozporządzenie o wydaniu utworów drukarskich	7 7
26. 10. 39	Verordnung über die Einführung von Kennkarten im Generalgouvernement Rozporządzenie o wprowadzeniu kart rozpoznawczych w Generalnym Gubernatorstwie	8 8

Część nazwy „dla okupowanych ziem polskich” została usunięta tajnym rozporządzeniem Generalnego Gubernatora Hansa Franka z 31 lipca 1940 r. wydanym w oparciu o tajny dekret Hitlera z 8 lipca 1940.¹

„Dziennik rozporządzeń ...” wydawany był w języku niemiecko-polskim, a po wcieleniu 1 sierpnia 1941 dekretem Hitlera tzw. Dystryktu Galicja do Generalnego Gubernatorstwa, również w języku niemiecko-ukraińskim.

W GG Niemiecka Poczta Wschód (Deutsche Post Osten, zwana dalej DPO) funkcjonowała na podstawie § 5 ust 1 Dekretu Führera i Kanclerza Rzeszy Niemieckiej o Administracji okupowanych obszarów polskich z dnia 12 października 1939 r. (Dz. U. Rzeszy Niem. I str. 2077).

Verordnung

über den Besitz und Betrieb von Rundfunkempfangsgeräten im Generalgouvernement (Rundfunkordnung).

Vom 13. April 1940.

Auf Grund des § 5 Abs. 1 des Erlasses des Führers und Reichskanzlers über die Verwaltung der besetzten polnischen Gebiete vom 12. Oktober 1939 (Reichsgesetzbl. I S. 2077) verordne ich:

§ 1

Rundfunkempfangsgeräte.

Rundfunkempfangsgeräte sind Einrichtungen zum Empfang von Rundfunksendungen durch Funk oder über Draht einschließlich der Antennen für den Rundfunkempfang.

§ 2

Besitz oder Betrieb von Rundfunkempfangsgeräten.

(1) Wer Rundfunkempfangsgeräte in Besitz oder Betrieb nehmen will, bedarf hierzu der Genehmigung (Rundfunkgenehmigung).

(2) Dies gilt nicht für dienstliche Rundfunkempfangsgeräte der deutschen Wehrmacht, die für Zwecke der Reichsverteidigung bestimmt sind.

§ 4

Erteilung der Rundfunkgenehmigung.

(1) Die Rundfunkgenehmigung wird von der Deutschen Post Osten erteilt.

(2) Die Rundfunkgenehmigung kann befristet oder unter Auflagen erteilt werden. Sie kann ohne Angabe von Gründen verlagert werden.

§ 10

Strafbestimmungen.

(1) Schwarz Hörer werden mit Gefängnis nicht unter 6 Monaten bestraft, sofern nicht nach anderen Vorschriften eine höhere Strafe verwirkt ist. Nur in minder schweren Fällen kann auf Geldstrafe erkannt werden.

(2) Schwarz Hörer ist, wer vorsätzlich oder fahrlässig

1. ein Rundfunkempfangsgerät in seinen Besitz nimmt, ohne Inhaber der nach § 2 Abs. 1 und § 3 Abs. 1 erforderlichen Rundfunkgenehmigung zu sein,
2. mit einem Funkempfangsgerät beliebiger Art Rundfunksendungen empfängt, ohne Inhaber der nach § 3 Abs. 2 erforderlichen Rundfunkgenehmigung zu sein.

(3) Wie ein Schwarz Hörer wird bestraft, wer vorsätzlich oder fahrlässig

1. nach dem Erlöschen der Rundfunkgenehmigung die Vorschriften des § 9 Abs. 1 und 2 über die Abgabe der in seinem Besitz befindlichen Rundfunkempfangsgeräte einschließlich der Beseitigung der Antennen nicht vollständig, nicht rechtzeitig oder überhaupt nicht befolgt,
2. die von der Deutschen Post Osten festgelegten Auflagen nicht einhält.

Rozporządzenie

w sprawie posiadania i używania sprzętu radiotechnicznego w Generalnym Gubernatorstwie. (Ordynacja radiowa)

Z dnia 13 kwietnia 1940 r.

Na podstawie § 5 ust. 1 Dekretu Führer'a i Kanclerza Rzeszy Niemieckiej o Administracji okupowanych obszarów polskich z dnia 12 października 1939 r. (Dz. U. Rzeszy Niem. I str. 2077) rozporządzam:

§ 1

Sprzęt radiotechniczny.

Sprzętem radiotechnicznym są urządzenia służące do odbioru audycji radiowych drogą bezdrutową lub drutową. Do sprzętu radiotechnicznego zalicza się również anteny odbiorcze.

§ 2

Posiadanie i używanie sprzętu radiotechnicznego.

(1) Kto chce posiadać lub używać sprzęt radiotechniczny musi mieć na to zezwolenie (zezwolenie radiowe).

(2) Nie dotyczy to sprzętu radiotechnicznego służbowego, posiadanego przez Niemieckie Siły Zbrojne, a służącego do celów obrony Rzeszy.

§ 4

Udzielanie zezwolenia radiowego.

(1) Zezwolenie radiowe wydaje „Deutsche Post Osten“ (Niemiecka Poczta Wschodu).

(2) Zezwolenie radiowe może być wydane czasowo lub warunkowo. Odmowa wydania nie wymaga uzasadnienia.

§ 10

Postanowienia karne.

(1) Radiopajęczarze podlegają karze więzienia na czas nie krótszy od 6 miesięcy, o ile według innych przepisów nie zasługują na karę wyższą. Tylko w wypadkach lżejszych można orzec karę grzywny.

(2) Radiopajęczarzem jest ten, kto umyślnie lub z niedbalstwa

1. posiada sprzęt radiotechniczny, nie mając wymaganego § 2 ust. 1 i § 3 ust. 1 zezwolenia radiowego,
2. słucha audycji radiowych przy pomocy sprzętu radiotechnicznego dowolnego rodzaju, nie posiadając wymaganego zezwolenia radiowego, stosownie do § 3 ust. 2.
- (3) Jak radiopajęczarz będzie karany ten, kto umyślnie lub z niedbalstwa
  1. po wygaśnięciu zezwolenia radiowego wykona tylko częściowo, wykona nie we właściwym czasie lub wogóle nie wykona postanowień § 9 ust. 1 i 2 co do oddania sprzętu radiotechnicznego, będącego w jego posiadaniu, i co do usunięcia anteny,
  2. nie dotrzymuje warunków postawionych przez „Deutsche Post Osten“ (Niemiecką Poczta Wschodu).

(4) Mit Geldstrafe wird bestraft, wer die Mit-
teilung nach § 5 Abs. 6 und § 9 Abs. 5 an das
Zustellpostamt nicht rechtzeitig macht.

(5) Neben der Strafe kann auf Einziehung der
Gegenstände erkannt werden, auf die sich die straf-
bare Handlung bezieht.

(6) Ist die Tat vorsätzlich begangen, so muß die
Einziehung ausgesprochen werden, wenn die Ge-
genstände zum Schwarzhören bestimmt oder ge-
braucht worden sind oder wenn die Deutsche Post
Osten die Einziehung für notwendig erklärt. Von
der Einziehung kann nur dann abgesehen werden,
wenn der Täter die Gegenstände ohne Schuld des
Verfügungsberechtigten benutzt hat.

(7) Die Tat wird nur auf Antrag des Leiters
der Deutschen Post Osten oder der von ihm ermäch-
tigten Dienststellen verfolgt.

§ 12

Inkrafttreten.

(1) Diese Verordnung tritt am 1. Juli 1940 in
Kraft.

(2) Die Verordnung über die Beschlagnahme
und Abgabe von Rundfunkgeräten vom 15. Dezem-
ber 1939 (Verordnungsblatt GG. S. 225) tritt
gleichzeitig außer Kraft.

Krakau, den 13. April 1940.

Der Generalgouverneur
für die besetzten polnischen Gebiete
Frank

(4) Karze grzywny podlega, kto nie zawiada-
mia we właściwym czasie Oddawczego Urzędu
Pocztowego, stosownie do postanowień § 5 ust. 6
i § 9 ust. 5.

(5) Obok kary można orzec ściąganie przed-
miotów, do których czyn karny się odnosi.

(6) Jeżeli czyn został popełniony umyślnie,
ściąganie musi być orzeczone, jeżeli przedmioty
były przeznaczone lub używane do radiopajeczar-
stwa, lub gdy „Deutsche Post Osten“ (Niemiecka
Poczta Wschodu) uzna ściąganie za konieczne.
Ściąganie można zaniechać tylko w wypadku,
gdy sprawca używał przedmiotów bez winy uprawn-
ionego.

(7) Radiopajeczarstwo będzie ścigane tylko na
wniosek Kierownika Niemieckiej Poczty Wschodu
lub placówek służbowych przez niego upoważnio-
nych.

§ 12

Wejście w życie.

(1) Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie
z dniem 1 lipca 1940 r.

(2) Równocześnie traci moc obowiązującą roz-
porządzenie z dnia 15 grudnia 1939 r. o konfi-
skacie i oddaniu aparatów radiowych (Dz. rozp.
GGP. str. 225).

Krakau (Kraków), dnia 13 kwietnia 1940 r.

Generalny Gubernator
dla okupowanych polskich obszarów
Frank

il. 2.

Rozporządzeniem z dnia 13 kwietnia 1940 DPO uzyskało uprawnienia w zakresie posiadania i
używania sprzętu radiowego w GG.² Na il. 2. przedstawiamy istotne fragmenty tegoż dokumentu oraz
na il. 3. zezwolenie, o którym mowa w § 4 rozporządzenia.³

Nr. Zezwolenia 221 Nr. Kartoteki ~~221~~ 172 *Pr*

Generalne Gubernatorstwo
dla okupowanych polskich obszarów

Zezwolenie Radiowe

Wypolony- Sprzęt
Zakupiony-

Panu Johann Ganz
Pan (Nazwisko, Imię)
Pannie Neu Landuz Oswald Stamm 34
Miejsce zamieszkania ulica Nr. domu

Starannie przechować!

zezwala się niniejszym, w wyszczególnionym wyżej mieszkaniu i
pomieszczeniu pracy w myśl Rozporządzenia o posiadaniu i
używaniu sprzętu radiotechnicznego (ordynacja radiowa) z dnia
13 kwietnia 1940 r. (Dziennik Rozporządzeń Generalnego Gubernator-
stwa dla okupowanych polskich obszarów, Cz. I, Nr. 35, 1940,
str. 167.) oraz Pierwszego postanowienia wykonawczego do ordy-
nacji radiowej (Dziennik Rozporządzeń Generalnego Gubernator-
stwa dla okupowanych polskich obszarów, Cz. II, Nr. 37, str. 285.)
posiadać i używać sprzęt radiotechniczny.

Niemiecka Poczta Wschód
Urząd Pocztowy

Nr. der Genehmigung 221 Kartel Nr. ~~221~~ 172 *Pr*

Nr 07.814

Generalgouvernement
für die besetzten polnischen Gebiete

Rundfunkgenehmigung

Letztes Gerät
Kauf

Dem Herrn Johann Ganz
Der Frau (Vor- und Zuname)
Dem-gebühren Neu Landuz Oswald Stamm 34
Wohnort Straße Hausnummer

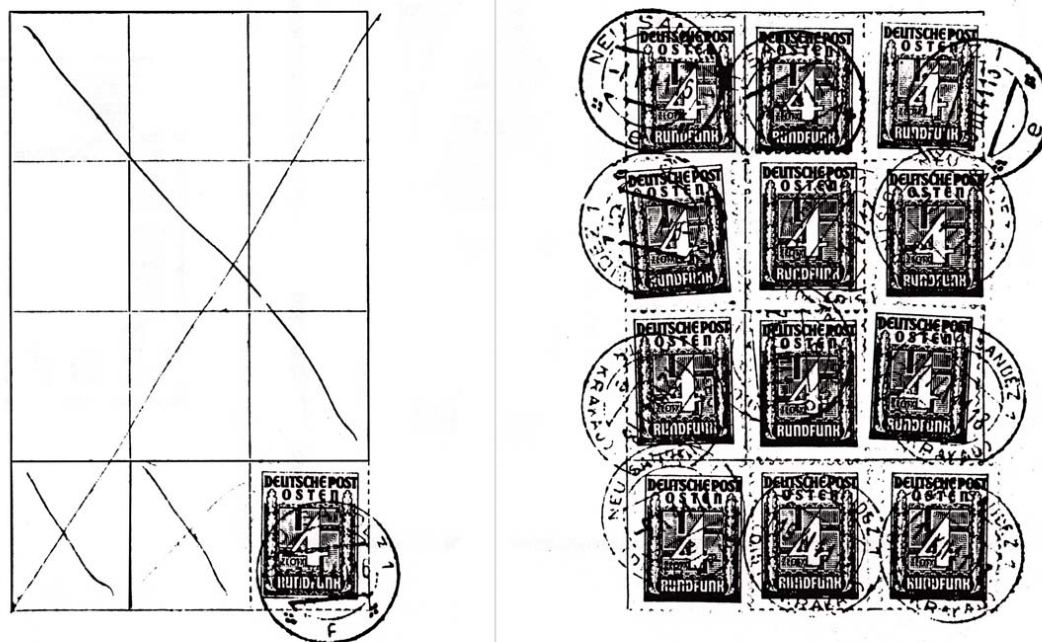
Gorgfältig aufbewahren!

wird hiermit genehmigt, in den vorstehend angegebenen Wohn-
und Arbeitsräumen nach den Bestimmungen der Verordnung über
den Besitz und Betrieb von Rundfunkempfangsgeräten (Rundfunk-
ordnung) vom 13. April 1940 (Verordnungsblatt des General-
gouverneurs für die besetzten polnischen Gebiete, Teil I, Nr. 35, 1940,
S. 167) und der Ersten Durchführungsvorschrift zur Rundfunkordnung
(Verordnungsblatt des Generalgouverneurs für die besetzten pol-
nischen Gebiete, Teil II, Nr. 37, S. 285) ein Rundfunkempfangs-
gerät zu besitzen und zu benutzen.

Deutsche Post Osten
Postamt

Zum Aufleben der Kontrollmarken

il. 3.

Oprócz przepisów karnych, o których mowa wyżej, obowiązywały przepisy opublikowane w „Prawo Generalnego Gubernatorstwa” wydane przez Kierownika Urzędu Ustawodawczego przy Urzędzie Generalnego Gubernatora, dr A. Weh (Das Recht des Generalgouvernements in sachlicher Anordnung mit Erläuterungen und ausführlichem Verzeichnis, dritte Auflage, Krakau 1941).

***

Okupanci niemieccy w sposób „szczególny” wykonywali przepisy wobec ludności polskiej, której częścią byli polscy pracownicy DPO. Za przestępstwa na szkodę DPO, pracownicy polscy byli przeważnie skazani na karę więzienia lub śmierci. Pracownicy niemieccy skazywani byli na kary pieniężne, pozbawienia pracy lub (niezwykle rzadko) więzienie. Nazwisk ukaranych niemieckich pracowników DPO nie podawano. Anonimowo podane są ich liczby i w jakim urzędzie pocztowym pracowali. Takich wyroków skazujących na karę śmierci była ogromna ilość. My ograniczyliśmy się do pokazania kilku z co najmniej kilkudziesięciu dokumentów opublikowanych w Dziennikach Rozporządzeń kierownika Niemieckiej Poczty Wschód (**Anordnungsblatt des Leiters der Deutschen Post Osten**, DPO). Fragmenty dotyczą wyłącznie skazanych na karę śmierci:

il.4. Dziennik Rozporządzeń kierownika Niemieckiej Poczty Wschód nr 156 z 3.7.1942 r.

il. 5. Dziennik Rozporządzeń kierownika Niemieckiej Poczty Wschód nr 241 z 12.11.1942 r.

il. 6. Dziennik Rozporządzeń kierownika Niemieckiej Poczty Wschód nr 117 z 21.7.1943 r.

il. 7. Dziennik Rozporządzeń kierownika Niemieckiej Poczty Wschód nr 162 z 26.10.1943 r.

il. 8. Dziennik Rozporządzeń kierownika Niemieckiej Poczty Wschód nr 184 z 11.8.1942 r.

ANORDNUNGSBLATT

des Leiters der Deutschen Post Osten

Nr. 156 vom 3. 7. 1942

Aktenzeichen: I D 2 - 1429-5 B/8055-0/nd B	Kennwort: Strafbare Handlungen	Ablegenummer: 11
--	-----------------------------------	---------------------

U

Posträuber.

Der polnische Vorsteher des Postbüros Piaski (Distr Lublin), Edmund Josefowski, ist vom Polizeistandgericht Lublin wegen umfangreicher Unterdrückung und Beraubung von Postsendungen

zum Tode durch den Strang

verurteilt worden. Das Urteil wurde am 14. 6. 42 vorm. 7 Uhr in Lublin in Gegenwart der polnischen Postbediensteten vollstreckt.

Wenn ich auch anerkenne, daß der größere Teil des einheimischen Personals seine Pflicht loyal und gewissenhaft erfüllt und mit dem verbrecherischen Tun des Hingerichteten nichts gemein hat, sehe ich mich doch durch diesen Fall erneut veranlaßt, alle pflichtgetreuen Kräfte zur Mitarbeit an der unnachsichtlichen Ausmerzungen der verbrecherischen Elemente aufzurufen.

Jeder, der sich an dem der Post anvertrauten fremden Eigentum vergreift, hat die schwersten Strafen zu erwarten. Die in letzter Zeit von den Gerichten verhängten empfindlichen Strafen wegen Veruntreuungen im Postdienst werden solange verschärft werden, bis auch die Unverbesserlichsten das der Post anvertraute Gut achten werden.

Diese Vf ist dem gesamten einheimischen Personal gegen Anerkenntnis bekanntzugeben. Die Bekanntgabe ist jeden Monat bis 1. 4. 1943 zu wiederholen.

Поштовый рабівник.

Польського керманіча поштового бюра Piaski (Distr Lublin), Едмунда Йозефовського, засудив поліційний доразний суд Люблин за численну крадіж і рабовання поштових пересилок

на кару смерти через повішення.

Присуд виконано в Люблині дня 14. 6. 42 в год 7. передполуднем у присутності польських поштових працівників.

Наколи також признаю, що більша часть ненімецьких працівників виконує свій обовязок льяольно й сумлінно та не має нічого спільного зі злочинним ділом засудженого, мимо того змушений я з огляду на цей випадок покликати наново всіх працівників, виконуючих вірно свої обовязки, до співпраці над безоглядним знищенням злочинних одиниць.

Кожний, хто відважиться нарушити чужу власність повірену пошті, має сподіватися найтяжчих кар. Ті діймаючі кари признані в останнім часі судом за недовіря в поштової службі, будуть так довго загострені, поки також неправні зачнуть шанувати добра повіреного пошті.

Це зарядження належить подати до відомз всім ненімецьким працівникам за підписом. Повідомлення належить повторювати кожного місяця до 1. 4. 1943.

In Vertretung
Dr Schmidt

- il. 4. Naczelnik Biura Pocztowego Piaski (dystrykt Lublin) Edmund Josefowski został skazany przez Sąd Okręgowy Policyjny w Lublinie na karę śmierci przez powieszenie „za masowe ukrywanie i kradzieże przesyłek pocztowych”. Wyrok wykonano 14.06.1942 r. o godz. 7 rano w Lublinie w obecności polskich pracowników poczty. Niniejsze zarządzenie należy przekazać do wiadomości wszystkim lokalnym pracownikom. Ogłoszenie należy powtarzać co miesiąc, aż do 1.04.1943.

ANORDNUNGSBLATT

des Leiters der Deutschen Post Osten

Nr. 241 vom 12.11.1942

Aktenzeichen: I D 1 (Uwa) 8055-0/ndB	Kennwort: Strafbare Handlungen	Ablegenummer: 14
--------------------------------------	-----------------------------------	---------------------

U

Bestrafung untreuer Postbediensteter

Покарання несовісних поштових шкідників

Im III. Vierteljahr 1942 wurden wegen Verbrechen und Vergehen im Amt von den Deutschen Gerichten bestraft:

В III. чвертьріччі 1942 р. покарали німецькі суди за злочини і провини в службі:

№№ ч.	Name Прізвище	Dienststellung Службове становище	Amt Уряд	Verfehlungen Надужиття	Strafteil Кара
a) als Volksschädlinge — a) як суспільних шкідників					
1	Krzysosiak Anton	fr. poln. Postbeamter польський поштовий урядник	Legionowo (Distr. Warschau)	Unterdrückung von Feldpostsendungen привласнення пересилки полевой почты	Todesstrafe u. lebenslänglicher Ehrverlust кара смерті й утрата го-рож. прав на ціле життя
2	Rebayn Karl	Postillion почтальйон	Deblin-Irena (Distr. Lublin)	Beraubung von Feldpostsendungen ограбування пересилки полевой почты	Todesstrafe u. lebenslänglicher Ehrverlust кара смерті й утрата го-рож. прав на ціле життя
3	Rozbicki Edward	Postangestellter умовний працівник	Warschau C 2	Beraubung von Feldpostsendungen ограбування пересилки полевой почты	Todesstrafe u. lebenslänglicher Ehrverlust кара смерті й утрата го-рож. прав на ціле життя
4	Siekierski Roman	Postarbeiter поштовий робітник	"	Unterdrückung von Feldpost-räckchen привласнення пачечок полевой почты	Todesstrafe u. lebenslänglicher Ehrverlust кара смерті й утрата го-рож. прав на ціле життя
5	Szewczyk Wladyslaw	Postangestellter умовний працівник	"	Beraubung von Feldpostsendungen ограбування пересилки полевой почты	Todesstrafe u. lebenslänglicher Ehrverlust кара смерті й утрата го-рож. прав на ціле життя
6	Baszka Adam	fr. poln. Postbeamter польський поштовий урядник	Zyrardow (Distr. Warschau)	Unterdrückung von Feldpost-räckchen привласнення пачечок полевой почты	Todesstrafe u. lebenslänglicher Ehrverlust кара смерті й утрата го-рож. прав на ціле життя
7	Laszewski Kazimierz	Postangestellter умовний працівник	Warschau C 2	Unterdrückung von Feldpostsendungen привласнення пересилки полевой почты	Todesstrafe u. lebenslänglicher Ehrverlust кара смерті й утрата го-рож. прав на ціле життя
8	Szymanski Boleslaw	Postarbeiter поштовий робітник	"	Unterdrückung von Feldpostsendungen привласнення пересилки полевой почты	Todesstrafe u. lebenslänglicher Ehrverlust кара смерті й утрата го-рож. прав на ціле життя
9	Osenka Stanislaw	fr. poln. Postbeamter польський поштовий урядник	Warschau C 2	Beraubung von Feldpostsendungen ограбування пересилки полевой почты	Todesstrafe u. lebenslänglicher Ehrverlust кара смерті й утрата го-рож. прав на ціле життя
10	Bazewicz Wladyslaw	Postangestellter умовний працівник	Warschau C 1	Diebstahl an Feldpostsendungen крадіж пересилки полевой почты	Todesstrafe u. lebenslänglicher Ehrverlust кара смерті й утрата го-рож. прав на ціле життя
11	Siewierski Josef	Postangestellter умовний працівник	Warschau C 2	Unterdrückung und Beraubung von Feldpostbriefen привласнення й ограбування листів пол. почты	Todesstrafe u. lebenslänglicher Ehrverlust кара смерті й утрата го-рож. прав на ціле життя
12	Jasinski Eugeniusz	fr. poln. Postbeamter польський поштовий урядник	Warschau C 1	Diebstahl an Feldpostsendungen крадіж пересилки полевой почты	Todesstrafe u. lebenslänglicher Ehrverlust кара смерті й утрата го-рож. прав на ціле життя
13	Slominaki Jan	Postillion почтальйон	Krakau 2	Urkundenvernichtung, Amtsunterschlagung знищення документів і привласнення в службі	Todesstrafe кара смерті

il. 5. Lista polskich pracowników DPO skazanych na karę śmierci i przepadek mienia „za przestępstwa na szkodę Poczty” w III. kwartale 1942 r. Na liście tej znajduje się jeszcze 65 nazwisk polskich pracowników DPO skazanych na więzienie lub więzienie + kara pieniężna.

ANORDNUNGSBLATT

des Leiters der Deutschen Post Osten

Aktenzeichen: I D 1 8055-0/ndB	Kennwort: Strafbare Handlungen	Ablegenummer: 18	Nr. 117 21. Juli 1943
-----------------------------------	-----------------------------------	---------------------	--------------------------

U

Bestrafung untreuer Postbediensteter

Im II. Vierteljahr 1943 wurden wegen Verbrechen und Vergehen im Amt von den Deutschen Gerichten bestraft:

Покарання несовісних поштових працівників.

В II. чвертьріччі 1943 покарали німецькі суди за злочини і провини в службі:

Lfde Nr. Біж. ч.	Name Прізвище	Dienststellung Службове становище	Amt Уряд	Verfehlungen Надужиття	Strafurteil Кара
---------------------	------------------	--------------------------------------	-------------	---------------------------	---------------------

A. als Volksschädlinge — a) як суспільних шкідників

1	Buczowski Jan Stanislaw	Postangestellter умовий працівник	Horodenska (Distr Galizien)	Unterdrückung von Feldpost-räckchen привлащення пачечок полевой почты	Todesstrafe кара смерти
2	Richter Janina	Postangestellte умова працівнича	Lemberg 1	Beraubung von Feldpost-räckchen грабування пачечок полевой почты	Todesstrafe кара смерти
3	Burdzinski Ladislawa	Postarbeiterin поштова робітниця	Lemberg 2	Unterdrückung von Feldpost-briefen привлащення листів полевой почты	Todesstrafe кара смерти
4	Zajac Anton	Postillion почтиліон	Tarnopol (Distr Galizien)	Unterdrückung von Feldpost-briefen привлащення листів полевой почты	Todesstrafe кара смерти
5	Bartus Eugeniusz	Postillion почтиліон	Legionowo (Distr Warschau)	Beraubung von Postsendungen und schwere Amtsunterschlagung грабування пошт. пересилок і тяжке привлащення в службі	Todesstrafe und lebenslänglicher Ehrverlust кара смерти й утрата громадян. прав на ціле життя

il. 6. Lista polskich pracowników DPO skazanych na karę śmierci „za przestępstwa na szkodę DPO”, w II. kwartale 1943 r. Na liście tej znajduje się jeszcze 35 nazwisk polskich „pracowników DPO skazanych na więzienie lub więzienie + kara pieniężna.

ANORDNUNGSBLATT

des Leiters der Deutschen Post Osten

Aktenzeichen: I D 1 8055-0/ndB	Kennwort: Strafbare Handlungen	Ablegenummer: 19	Nr. 162 27. Oktober 1943
-----------------------------------	-----------------------------------	---------------------	-----------------------------

U

Bestrafung untreuer Postbediensteter

Im III. Vierteljahr 1943 wurden wegen Verbrechen und Vergehen im Amt von den Deutschen Gerichten bestraft:

Покарання несовісних поштових працівників

В III. чвертьріччі 1943 покарали німецькі суди за злочини і провини в службі:

Lfde Nr. Біж. ч.	Name Прізвище	Dienststellung Службове становище	Amt Уряд	Verfehlungen Надужиття	Strafurteil Кара
---------------------	------------------	--------------------------------------	-------------	---------------------------	---------------------

a) als Volksschädlinge — a) як суспільних шкідників:

1	Marek Maria	Postangestellte умова працівнича	Krakau 2	Diebstahl von Feldpost-sendungen крадіж пересилок полевой почты	Todesstrafe кара смерти
---	----------------	-------------------------------------	----------	--	----------------------------

- il. 7. Lista polskich pracowników DPO skazanych na karę śmierci „za przestępstwa na szkodę DPO”, w III. kwartale 1943 r. Na liście tej znajdują się jeszcze 34 nazwiska polskich pracowników DPO skazanych na więzienie lub więzienie + kara pieniężna.

ANORDNUNGSBLATT

Nr. 184 vom 11. 8. 1942

des Leiters der Deutschen Post Osten

Aktenzeichen: I D 1 1429-5B/8055-0 ndB	Kennwort: Strafbare Handlungen	Ablegenummer: 13
--	-----------------------------------	---------------------

U

Strenge Bestrafung eines Schwarzhörers

Der beim Postamt Zakopane beschäftigt gewesene poln. Postangestellte Stephan K o w a l e w s k i wurde vom Sondergericht Krakau wegen **Abhören und Verbreiten von Nachrichten ausländischer Rundfunksender**

zum T o d e

verurteilt.

Wegen Unterschlagung, Unterdrückung und Beraubung von Postsendungen wurde er außerdem als Volksschädling zu 6 Jahren Zuchthaus verurteilt.

Dem gesamten Personal ist von diesem Urteil warnend Kenntnis zu geben.

Строге покарання радіозайця.

Спеціальний суд у Кракові засудив б. польського поштового працівника Степана Ковалевського, зайнятого при поштовім уряді **Закорпане за слухання і поширювання відомостей заграничних радіовисилень**

на кару смерті.

За крадіж, укривання і грабування поштових пересилок засуджено його крім того як суспільного шкідника на 6 літ важкої в'язниці.

Цей присуд належить подати до відома всім працівникам для перестороги.

In Vertretung

Dr Schmidt

- il. 8. Za radiopajęczarstwo i inne przestępstwa skazano na karę śmierci Stefana Kowalewskiego.

Ad il. 8. Poniżej tłumaczenie dokumentu.

Dziennik Rozporządzeń kierownika Niemieckiej Poczty Wschód nr 184 z 11.8.1942

Hasło: Przestępstwa

Surowa kara dla radiopajęczarza

Stefan Kowalewski, polski urzędnik pocztowy zatrudniony na poczcie w Zakopanem, został skazany przez krakowski Sąd Specjalny na karę śmierci **za przechwytywanie i rozpowszechnianie wiadomości z zagranicznych stacji radiowych**. Został również jako pospolity szkodnik skazany na 6 lat obozu karnego za defraudację, uniemożliwienie dostarczania poczty i okradanie przesyłek pocztowych. Cały personel ma być dla przestrogi poinformowany o tym wyroku.

(podpis maszynowy) W zastępstwie

Dr Schmidt

Z analizy całości dokumentów 4-8 porównaliśmy wymiary kar za wykroczenia i przestępstwa służbowe polskich i niemieckich pracowników DPO.

Na karę śmierci skazywano tylko Polki lub Polaków za: kradzież przesyłek listowych, lub poczty polowej, defraudację, ukrywanie i przetrzymywanie paczek, paczuszek i ciężkie wykroczenia służbowe.

Wyroki na pobyt w obozach karnych tylko dla Polaków w wysokości 2-12 lat za: kradzież paczuszek i paczek, przesyłek listowych i poczty polowej, defraudację, sprzeniewierzenie, fałszowanie dokumentów, łapówkarstwo, machlojki itp.

Kary pieniężne dla Polaków i Niemców za małe wykroczenia służbowe wynosiły 500 - 1000 zł.

Kary zwolnienia z pracy dla Niemców były za: kradzież paczek, przesyłek listowych lub poczty polowej, duże wykroczenia służbowe, malwersacje, łapówkarstwo, przekupstwo, kradzież paliwa, wstrzymywanie przesyłania paczek, nielegalny transport osób (kierowcy) itp.

Jak widać, z przytoczonych dokumentów niemieccy pracownicy DPO w porównaniu z polskimi otrzymywali dużo mniejsze wyroki sądowe za te same przekroczenia lub przestępstwa i nie byli karani śmiercią. Ta była „zastrzeżona” wyłącznie dla Polaków.

Piszząc ten artykuł chcemy oddać cześć polskim pracownikom DPO. Nie wiemy czy przestępstwa zarzucane im przez niemieckich okupantów były spowodowane chęcią poprawy sytuacji materialnej, czy działalnością konspiracyjną. Wiemy natomiast, że kary były drakońskie, typowe dla nazistowskiej ideologii.

---

¹ Szymon Datner, *55 dni Wehrmachtu w Polsce 1 IX – 25 X 1939*, Warszawa 1967, s. 63.

² Dziennik Rozporządzeń Generalnego Gubernatora dla okupowanych polskich obszarów, cz. I, nr 35, z dnia 7 maja 1940.

³ Biuletyn ArGe GG, nr 10, zima 1982/83.